

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С.Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)

МАТЕРІАЛИ
V Міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

31 березня – 2 квітня 2021 року

Том 1

ХАРКІВ
2021

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

ISBN 978-617-7886-20-3

Редакційна колегія:

Золотухіна С. Т. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Штефан Л. А. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Твердохліб Т. С. – д-р пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лазарєва О. М. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Дейниченко Г. В. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

Затверджено редакційно-видавничою радою

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

(протокол №2 від 10.03.2021 року)

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Мітра», 2021. Т.1. 313 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, студентів з питань розвитку педагогічної науки й освіти, психолого-педагогічних аспектів інклюзивної освіти, організації дистанційного навчання, реалізації інноваційних технологій, розвитку обдарованої особистості в сучасному освітньому середовищі, професійної підготовки фахівця а також сучасних проблем порівняльної педагогіки.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Видано за рахунок авторів.

ISBN 978-617-7886-20-3

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2021

Тарарак Н. Г. Організація методичної роботи в закладах дошкільної освіти: ретроспективний аналіз	56
Ткачова Н. О., Щєбликіна Т. А. Онтопедагогіка: суть і місце в системі наукових знань	60
Чжан Хао, Юр'єва К. А. Китайські педагоги про роль народної музики у вихованні дітей дошкільного віку	64
Чжан Ян, Цінь Шен Розвиток ідей музичного виховання в педагогічних концепціях Е. Жак- Далькроза і З. Кодая	67
Чжао Бейбей, Юр'єва К. А. Мультимедіа в художній освіті китайських школярів і проблема медіа освітньої компетентності вчителів (міжнародний досвід)	70
Куліченко А. К. Медичний факультет університету Меріленда: передумови створення та витоки інноваційної діяльності у 19 столітті	73
До Цзінсюй, Го Цзяфей Формування підприємницьких здібностей студентів в університетах КНР	77
Чжан Ювень. До питання формування полікультурної компетентності у студентів китайських університетів	80
Секція II	
Дистанційна освіта: психолого-педагогічний базис, моделі, технології, ресурси	84
Акімова О. М. Тенденції розвитку професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до супроводу дистанційного навчання учнів з особливими освітніми потребами	84
Андрійчук (Радиш) Н. Б., Гвоздій С. П. Використання дистанційних ресурсів при вивченні біології людини у загальноосвітній школі	87
Білик В. М., Довгопола М. О., Мазур Д. С. Дистанційне навчання. Проблеми та переваги	91
Довженко Т. О., Небитова І. А. Дистанційне навчання як інноваційна форма професійної підготовки сучасного вчителя початкових класів	94
Дорош Т. Л., Дорошенко В. В. Формування творчої самостійності майбутніх учителів музики в дистанційному процесі	97
Доценко С. О., Чепелєв О. О. Організація самостійної роботи здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання	101

КИТАЙСЬКІ ПЕДАГОГИ ПРО РОЛЬ НАРОДНОЇ МУЗИКИ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Чжан Хао

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Юр'єва К. А.

доктор педагогічних наук, професор
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

Аналіз науково-педагогічних і практично-методичних публікацій китайських педагогів показав, що в епоху цивілізаційної глобалізації актуальною стає проблема збереження етнокультурної унікальності і виховання дітей на основі традиційного народного мистецтва. Виявлено три напрями досліджень: 1. Загальнометодологічні питання впливу народної творчості на всебічний розвиток дітей. 2. Дослідження значення народної музики для розвитку дитячої музичної грамотності. 3. Дослідження використання народної музики в дитячому садку.

Ключові слова: *Китай, діти дошкільного віку, народна музика, виховання, розвиток, дитячий садок.*

An analysis of the scientific pedagogical and methodological publications of Chinese teachers showed that in the era of civilizational globalization, the problem of maintaining ethnocultural uniqueness and raising children based on traditional folk art becomes urgent. Three areas of research were identified: 1. General methodological issues of the influence of folk art on the comprehensive development of children. 2. A study of the importance of folk music for the children's musical literacy development. 3. Research on the use of folk music in kindergarten.

Keywords: *China, preschool children, folk music, education, development, kindergarten.*

Глобалізаційні процеси, що відбуваються в усьому світі, актуалізували проблему збереження етнокультурної різноманітності як протистояння уніфікувальним тенденціям. Не минула ця проблема і Китайську Народну Республіку.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій дає підстави стверджувати, що нині китайські педагоги – теоретики і практики – убачають один з найбільш ефективних шляхів збереження і розвитку традиційної культури в активному залученні до неї молодого покоління громадян із самого раннього віку.

Разом з тим, з'ясувалося, що сучасна система освіти у КНР, зокрема її дошкільний ланка, ще далеко не повною мірою використовує величезний виховний потенціал традиційної, з-поміж іншого музичної, культури.

Аналіз науково-педагогічних і методичних робіт дозволив виявити три основних напрями досліджень.

1. Загальнометодологічні питання впливу народної творчості на всебічний розвиток дітей. Так, Лі Шеньян [1] досліджував використання монгольського народного мистецтва в мистецькій освіті дітей молодшого дошкільного віку. Автор проаналізував поточний стан застосування народного мистецтва в дитячій художній освіті та сформулював власні теоретичні підходи та практичні пропозиції.

Навчально-методичний кабінет дитячого садка «Нанкін Мейхуа Маунтін Вілледж» у своєму періодичному виданні «Цілі і зміст виховання засобами народної творчості в дитячому садку» [2] систематично розповідає про практику використання народної художньої творчості в освіті та розвитку дошкільнят. Особлива увага приділяється питанням формулювання коректних освітніх цілей і розробці змісту освітньої діяльності на основі народної творчості з урахуванням вікових особливостей фізичного і психічного розвитку дітей.

Ян Юнпін у навчальній програмі «Культура, народна творчість і дитячий садок» [3] основну увагу приділяє життєвості, естетиці, практичності і різнобічності народної творчості, які і визначають її важливе значення для всебічного та гармонійного розвитку дітей молодшого віку.

Чжао Юйлань, Чжан Чіхуа, Лі Цинь у праці «Освіта в галузі народного мистецтва та розвиток дітей у ранньому віці» [4] стверджують, що концепція, мета, зміст, підходи, методи виховної системи дитячого садка для всебічного розвитку дітей мають спиратися на народне мистецтво.

2. Дослідження значення народної музики для розвитку дитячої музичної грамотності.

Різні жанри і форми побутування народної музики, включені до навчальних матеріалів, мають свої унікальні функції. Тому важливо зрозуміти, яким чином народна музика може застосовуватися в освітній діяльності дитячого садка і в чому полягає її цінність для освіти дітей молодшого віку.

Чен Ян у своїй магістерській дисертації «Розробка ресурсів навчальної програми дитячого садка на основі монгольської народної музики: створення пулу ресурсів для монгольської дошкільної освіти» [5] стверджує, що народна музика відіграє надзвичайно важливу роль у житті монгольського народу. Це невід'ємна частина його культури. Дослідження показало, що у Внутрішній Монголії чудові ресурси навчальної програми на основі народної музичної культури з її багатими гуманістичними, емоційними, моральними і етичними, освітніми цінностями були дидактично адаптовані для ефективного використання.

Праця «Попереднє вивчення навчання народної музики в молодших класах» Лу Фентай і Лей Мейдзі презентує освітні заходи для дітей з використанням народної музики – дитячих пісень, мелодекламації скоромовок, музично-ритмічних рухів і ігор з музичним супроводом. Використання народної музики, на думку авторів, «вражає красою, врівноважує темперамент», щоб естетично розвивати і виховувати дітей і на цій основі удосконалювати їх здатність до художнього самовираження [6].

«Попереднє вивчення розвитку музичних здібностей дітей засобами народної музики» Мен Хайялі [7] представляє народну музичну освіту як важливу частину дитячої художньої освіти: (1) Нехай діти постійно зустрічаються з

народним мистецтвом у своєму повсякденному житті. Педагоги намагаються застосовувати такі стратегії, як слухання, музикування, дослідження і творчість у дитячому садку, щоб розвинути художні почуття дітей і сприяти розвитку їхнього сприйняття, пам'яті, уяви та мислення. Маленькі діти люблять Батьківщину і прагнуть до піднесених емоцій. (2) Чи потрібно задіяти ресурси народної музики і стимулювати інтерес дітей до її вивчення головним чином через створення музичного освітнього середовища. Щоб стимулювати інтерес дітей до народної музики, важливо проводити живі і цікаві заняття для просування активного навчання дітей, поєднувати народну музику з темою заходу. (3) Необхідно активізувати використання місцевих музичних ресурсів, щоб виховувати у дітей любов до своєї малої батьківщини.

3. Дослідження використання народної музики в дитячому садку.

Ян Сяо у праці «Проникнення національної народної музики в музичну освіту дітей» [8], по-перше, розкриває освітнє значення етнічного мистецтва в етнічних областях, де культура народної музики надзвичайно багата. По-друге, завдяки проникненню народної музики в дитячий спів, слухання музики, виконання на музичних інструментах і ритмічну діяльність, культивується здатність маленьких дітей наслідувати традиційну культуру китайської нації. Нарешті, необхідно також спонукати батьків залучати дітей до активної участі в музичних заходах – традиційних національних святах і обрядах життєвого циклу, щоб народ впливав на дітей з самого раннього віку. У процесі усвідомлення, оцінки і дослідження національної художньої культури музична освіта поступово виховує у дітей національну гордість і любов до своєї малої батьківщини.

Праця «Попереднє дослідження освіти дітей засобами народної музики» Інь Сяоцин [9], по-перше, роз'яснює освітні цілі дитячої народної музики, а також визначає шляхи виховання у дітей патріотизму та національної гордості в процесі ознайомлення з народною музикою.

Отже, сучасна музична педагогіка Китаю надзвичайно серйозно і з великою повагою ставиться до народної музики, вбачаючи в ній дієвий інструмент різнобічного розвитку і національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

Аналіз наукових джерел і сучасної практики дошкільної освіти свідчить, що в центрі уваги знаходяться методологічні питання цілісного впливу народної музики на розвиток особистості дитини дошкільного віку; можливостей музичного фольклору щодо введення дошкільників до світу музики як мистецтва й ознайомлення із основами теорії музики; пошуку ефективних шляхів, форм і методів педагогічно доцільного використання народної музики в системі дошкільної освіти, зокрема музичної.

Список використаних джерел

1. 李盛楠. 蒙古族民间艺术在幼儿艺术教育中的应用研究. 陕西. 陕西师范大学. 2012.
2. 南京市梅花山庄幼儿园教科室. 幼儿园民间艺术教育的目标和内容. 学前教育研究. 2003. № 12.
3. 虞永平. 文化、民间艺术与幼儿园课程. 学前教育研究. 2004. № 1.

4. 赵玉兰、张赤华、李芹. 民间艺术教育对幼儿发展. 学前教育研究. 2004. № 1.
5. 陈阳. 基于蒙古族民间音乐的幼儿园音乐课程资源开发研究 - 兼论蒙古族音乐幼儿教育资源库的构建. 内蒙古自治区. 内蒙古师范大学. 2009.
6. 陆凤桃、雷梅菊. 小班幼儿民间音乐教育初探. 教育导刊. 2000. № 12.
7. 孟海燕. 初探民间音乐与幼儿音乐能力发展. 散文百家. 2012. № 12. 頁 103-104.
8. 杨晓. 民族民间音乐在幼儿音乐教育中的渗透. 民族音乐. 2010. № 5. 頁 87-88.
9. 印小青. 幼儿民间音乐教育初探. 中华女子学院山东分院报. 1999. № 1. 頁 57-59.

РОЗВИТОК ІДЕЙ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЯХ Е. ЖАК-ДАЛЬКРОЗА І З. КОДАЯ

Чжан Ян

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Цінг Шен

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті представлено характеристику музично-педагогічних концепцій Е. Жак-Далькроза і З. Кодая. Визначені основні ідеї означених концепцій: пластична імпровізація (імпровізоване створення рухових художніх образів під музику), опора на народну музику, виховання музичної культури дітей через активний розвиток їх музичних здібностей.

Ключові слова: *музичне виховання, гармонійний розвиток особистості, музика, музичне мистецтво.*

The article presents the characteristics of musical and pedagogical concepts of E. Jacques-Dalcroze and Z. Koday. The main identified concepts are identified: plastic improvisation (improvisation of creating moving artistic images for music), reliance on folk music, education of children's musical culture through the active development of their musical abilities.

Key words: *music education, harmonious development of personality, music, musical art.*

На сучасному етапі, коли в українському суспільстві діагностується певний дефіцит духовності з огляду на зниження культурного рівня молоді, занепаду моральності, знецінення пріоритетів моральності, роль і значення виховання засобами музичного мистецтва набуває особливого значення й відповідає стратегічним завданням освітньої політики України. Переосмислення концептуальних засад і напрямів музичного виховання з огляду на використання набутого досвіду західноєвропейськими педагогами ХХ ст. сприятиме підвищенню ефективності виховного процесу в цілому.